

Slovenske in zvezne turistične konference 1945-1949

NATALIJA GLAŽAR

Za prvo obdobje turistične organiziranosti so bile značilne republiško - regionalne turistične konference in tudi zvezne turistične konference za vse republiške turistične organe, ki so običajno potekale v Beogradu. V fondu Komiteja za turizem in gostinstvo Vlade LRS (v nadaljevanju KTG) so primarni dokumenti omenjenih konferenc ohranjeni le deloma,¹ več pa je sekundarnih dokumentov, ki govore o pripravah slovenskih delegacij na vsako zvezno turistično konferenco. Običajno je to poročilo ali elaborat za zvezno turistično konferenco, ki opisuje stanje in aktualno turistično problematiko v Sloveniji v preteklem letu.² Zvezne turistične konference v Beogradu so potekale v letih: 1946, 1947, 1948 in 1949. V fondu Komiteja za turizem in gostinstvo ni podatka o morebitni zvezni konferenci za leto 1950.

Med prvimi slovenskimi konferencami za področje turizma zasledimo 9. 10. 1946 "Konferenco organov turizma za sestavo petletnega načrta izgraditve turizma v LR Sloveniji".³ Ker je bil Odsek za turizem pod vodstvom Karla Kušarja v sestavi Ministrstva za trgovino in preskrbo LRS (v nadaljevanju MTP), je bil tudi petletni načrt turizma sestavni del planiranja celotnega ministrstva. Na omenjeni konferenci je petletni načrt za turizem predstavil A. Vrhunec, šef Odseka za načrtovanje pri MTP-ju. Petletni perspektivni načrt je dal poudarek na investicijskih vlaganjih na področju turizma. Za leto 1946 je Vrhunec navedel 1.700.000.000 din investicij, kar "daleč presega vse predvojne letne investicije".⁴ Zaradi naložbenih potreb drugih gospodarskih sektorjev pa je bilo poudarjeno, da se ta znesek v letu 1947 ne bo povečal. Pri vsebinski sestavi petletnega načrta se je iz vseh takrat obstoječih organizacij⁵

iskalo predloge za oblikovanje skupnega načrta, kar je bilo za takratno "centralizirano petletko" nekoliko nenavadno. Predstavniki podjetja Turist hotel je primerjal Hrvaško državno gostinsko podjetje, ki je za leto 1946 prejelo 70 milj. din za investicije. Predstavniki Združenja gostinskih podjetnikov dr. Levičnik pa je poudaril pomen zasebnega sektorja gostinstva in nujnost razmejitev delovnih področij z državnimi gostinskimi podjetji. Za podjetje Putnik kot podjetje "zveznega značaja" je bilo poudarjeno, da bo moralo izdelati načrt za zvezno vlado, ki mu bo določila investicijsko kvoto. Zanimivo je, da so se že v letu 1946 strinjali, da je treba v petletnem načrtu upoštevati tudi Slovensko primorje, planinske domove in podzemne kraške jame. Posebna komisija naj bi predloge vseh naštetih organov oblikovala v enoten 5-letni načrt.

Prvi organizacijski dogovori niso potekali samo v okviru državnih organov za turizem, pač pa tudi v okviru prostovoljne društvene dejavnosti, ki je imela bogato tradicijo in izkušnje že v predvojnem času. Izvršni odbor Turističnega društva Slovenije (v nadaljevanju TDS) je 16. 10. 1946 obravnaval društveno problematiko, predvsem mesečna poročila Okrožnih odborov TDS, ki so v tem času že delovali.⁶ Tudi okrožni odbori TDS so se ukvarjali z obnovitvenimi deli, ki so jih tudi finančno vodili Okrožni ljudski odbori (OLO). Na sestanku so pozivali ne samo k rednemu mesečnemu poročanju, pač pa tudi k enotnemu delovanju okrožnih odborov TDS. Tako kot Odsek za turizem pri MTP je tudi IO TDS obravnaval poročilo za zvezno turistično konferenco v Beogradu za leto 1946. Zato tudi lahko sklepam o sodelovanju med državnimi organi za turizem (Odsek za turizem pri MTP) in Turističnim društvom Slovenije, to dokazuje tudi poziv k predlogom za oblikovanje petletnega turističnega načrta. Na omenjenem sestanku TDS-ja je nastala tudi prva pobuda (Kušar - Odsek za turizem) za organiziranje vremenske opazovalne službe v zimskih mesecih, vodilo naj bi jo TDS. Omenjeno poročevalsko službo pa so organizirali šele leta 1948, pod vodstvom Komiteja za turizem Vlade LRS. Ta je v Hotelu Union v Ljubljani 14. 12. 1948 izvedel anketo o zimsko - športni vremenski poročevalski službi.⁷

¹ Arhiv Republike Slovenije, Komiteja za turizem in gostinstvo Vlade LRS, AS 278 (v nadaljevanju KTG) a.e. 518, 519, 520, 522, 523, šk. 12 in 593, šk. 14.

² KTG, a.e. 581, šk. 13, Poročilo IO Turističnega društva Slovenije za zvezno konferenco o turizmu v letu 1946. KTG, a.e. 593, šk. 14, "Program rada savezne turistične konferencije 1947" in "Elaborat za vse-državno turistično konferenco", 1947. KTG, a.e. 700, šk. 17, "Poročilo za zvezno turistično konferenco" (odgovor na Okrožnico 22. 11. 1948). KTG, a.e. 523, šk. 12, Poročilo slovenskih državnih organov za konferenco 1949 "Turizem leta 1948 v LRS".

³ KTG, a.e. 579, šk. 13.

⁴ Prav tam, več o investicijah in obnovi v turizmu glej Natalija Glažar: "Snovanje turizma v Sloveniji 1945 -1949", Prispevki za novejšo zgodovino, let. LX, št. 2, 2000, str. 79-94.

⁵ Odsek za turizem MTP, Turist-hotel, Zveza nameščencev in delavcev gostinske stroke, Združenje gostinskih podjetnikov, Putnik, Planinsko društvo, Turistično društvo (KTG, a.e. 579, šk. 13).

⁶ KTG, a.e. 581, šk. 13.

⁷ KTG, a.e. 584, šk. 13, Anketa je določila: kje naj se poročila zbirajo; kdo bo zbiral podatke ter kako se bodo zbirali, kdo bo posredoval zbrana poročila, kdo bo poročila nadzoroval in kako objaviti podatke. Natančno pa je obravnavala tudi v katerih krajih je treba zbirati vremenske podatke.

Letnih zveznih turističnih konferenc je bilo v tem obdobju več, ohranjeni pa so podatki za zvezne turistične konference za leta 1946, 1947, 1948 in 1949. V nadaljevanju pa obravnavam posamezne dokumente, ki govorijo o problemskih sklopih vsake od naštetih konferenc. Dokumenti o poteku **prve Zvezne turistične konference v Beogradu, ki je bila od 15. do 20. 11. 1946,**⁸ v fondu KTG niso ohranjeni v celoti, pač pa le fragmentarno. V celoti je ohranjeno le poročilo IO Turističnega društva Slovenije za zvezno konferenco o turizmu v letu 1946.⁹ To poročilo je obravnaval izvršni odbor TDS-ja na svoji že omenjeni seji 16. 10. 1946. Iz ohranjenega dokumenta TDS je razvidna struktura poročila; zasnovana je bila po predvidenem dnevnem redu zvezne konference - obravnava posameznih problemskih sklopov za področje turizma. Vsebinski sklopi poročila in domnevno tudi prve zvezne turistične konference v letu 1946 so bili: naloge sodobnega turizma, turistični kraji, gradnja novih turističnih objektov, kategorizacija gostinskih objektov, preskrba turistov, turistična propaganda, statistična služba, vzajemno delo gostinskih in turističnih organizacij, koordinacija dela posameznih ljudskih republik.¹⁰ Glavni namen konference je bil priprava "zveznega zakona, odloka, naredbe ali navodil o turizmu", na podlagi katerega, bi vsaka republika razvijala svoj turizem. Zanimiv je bil predvsem postopek proglasitve turističnih krajev, ki je predvideval dve razvojni stopnji: prehodna doba prvih 5 let in druga končna doba. Republike naj bi v tem prvem obdobju proglasile vse klimatske, planinske, zimsko-športne in zgodovinske kraje, ki so zadostovali tem pogojem: primerne prometne zveze, električna razsvetljava zadostna količina pitne vode, gostišča z vsaj 10 posteljami. Za zdravilišča in kopališča pa so veljale "posebne strožje odredbe". V delovanju Uprave za turizem in poznejšega Komiteja za turizem je razvidno administrativno prizadevanje za pregled stanja turističnih krajev, izdelovanja raznih seznamov, kriterijev za uvrščanje na "seznam turističnih krajev". Prav tako priprava službenih potovanj funkcionarjev komiteja, z namenom ogleda in poročanja o možnostih turističnega razvoja posameznih regij v Sloveniji. Ta aktivnost turističnih organov je prisotna vse do sredine 50. let. Naslednji sklop poročila za zvezno konferenco leta 1946 je bila statistična služba. To je bila v primerjavi s predvojnimi razmerami nova uvedba. Omogočila pa naj bi: a) pregled razvoja turizma v množičnem smislu in b) ugotavljalá gospodarski učinek turizma. V konferenčni točki (zvezne konference 1946) koordinacije z drugimi republikami so ugotavljali, da je v tem obdobju turistično društvo delovalo samo v Sloveniji, zato so druge repub-

like pozvali k posnemanju ter prav tako k ustanovitvi zvezne turistične ustanove te vrste.¹¹

Posebna turistična konferenca v Beogradu je potekala od 13. Do 15. 3. 1947,¹² udeležili so se je iz Uprave državnih gostinskih podjetij LRS načelnik Jakopič in g. Škerlep ter iz MTP-ja Joško Sottler in Vilko Bojc. Poročilo o konferenci (datirano 18. 3. 1947) prvenstveno govori o problematiki tujih turistov: za domače in tuje goste naj bi bile cene enake, za vstopne vizume iz vseh držav naj bi skrbel Putnik s poslovalnicami v Londonu, Parizu in New Yorku, tujci so se po državi lahko gibali z dovolilnicami, turistični kraji, namenjeni tujcem pa so bili Bled (Hotel Toplice), Rogaška Šlatina (Slovenski dom) ter v Jugoslaviji - Opatija, Crikvenica, Rab, Dubrovnik in Split.¹³ Konferenca je obravnavala tudi organizacijo Zagrebškega velesejma, pripravo so zapali podjetju Putnik. Omenjene so bile tudi priprave na turistično konferenco v Opatiji (april 1947) v organizaciji uprave za turizem LR Hrvaške, ki naj bi pomenila začetek turističnega poslovanja. Za Slovenijo so bili na konferenci pomembni tudi dogovori o izvozu mineralnih vod, in sicer prek izvozne družbe Centroprom, s pridobljenimi devizami pa naj bi republika razpolagala samostojno. Konferenca je sprožila potrebo po izobraževanju gostinskega kadra ter nabavi tuje literature o gostinstvu: kuharske knjige, tablice z navedbo kalorij ipd.¹⁴

Druga Zvezna turistična konferenca za leto 1947 je potekala od 9. do 11. 12. 1947¹⁵ v Beogradu. V fondu KTG so ohranjeni sklepi konference in tudi posamezni referati z naslovi: "Planski poslovi u 1948 godini", "Problemi našeg turizma", "Rezultati ovogodišnje turističke sezone" ter "Plan mreže v turizmu". Prav tako so na konferenci obravnavali Uredbo o organizaciji turistične statistične službe na območju Jugoslavije. Ohranjen je tudi predhodni "Program rada savezne turističke konferencije", ki zajema tri glavne vsebinske sklope (tako kot zgoraj omenjeni referati): rezultate turistične sezone 1947, problemi "našeg turizma" in planska izgradnja in planski promet v letu 1948.¹⁶ Prvotno je bil za kraj zvezne konference predlagan Zagreb (dne 8. 11. 1947),¹⁷ vendar je iz dokumentov po konferenci razvidno, da je potekala decembra 1947 v Beogradu. Poznane so tudi posamezne problematike, ki so jih obravnavali in so razvidne iz poznejših dokumentov, ki so sledili v začetku leta

⁸ KTG, a.e. 518, šk. 12.

⁹ KTG, a.e. 581, šk. 13.

¹⁰ Prav tam.

¹¹ Prav tam.

¹² KTG, a.e. 519, šk. 12.

¹³ Za turistične namene je bila kupljena oprema: v poročilu je omenjeno, da "je v državo prispelo 18 vagonov porcelana, ki je bil razdeljen po republikah".

¹⁴ KTG, a.e. 519, šk. 12, Literaturo so kupovali pri sovjetski založbi Gostorgizdad v Moskvi.

¹⁵ KTG, a.e. 520, šk. 12.

¹⁶ KTG, a.e. 593, šk. 14.

¹⁷ Prav tam.

1948 (januar/ februar 1948). Tako je načelnik Uprave za turizem in gostinstvo LRS Marko Ivanetič 14. 1. 1948 obveščal Mestni LO glavnega mesta Ljubljane o nujnosti vrnitve turističnih objektov, zaseženih v ne - turistične namene (vojaške, administrativne, stanovanjske) - v skladu z obravnavo zvezne turistične konference decembra 1947 in regionalnih konferenc LRS.¹⁸ Zvezna konferenca 1947 je sprožila vrsto okrožnic, ki so jih izdale glavne uprave po republikah, obravnavale pa so tole problematiko: vprašanje turističnih referentov po republikah, kategorizacija gostinstva, turistični kraji (omenjen je pravilnik uprave za turizem o turističnih krajih), zaseg gostinskih objektov v neturistične namene, zbiranje objektov za sindikalne, mladinske in invalidske domove, letoviške kolonije za ministrstvo za zdravstvo in ministrstvo za socialno skrbstvo LRS ter podrejenost gostišč in bifejev "republiški direkciji v Ljubljani"¹⁹ (Direkcija za gostinstvo LRS je bila ustanovljena šele 20. 5. 1949, v okviru Komiteja za turizem LRS).

V povezavi s sklepi omenjene zvezne turistične konference konec leta 1947 je ohranjen originalni dopis "Glavne uprave za turizem, Ministrarstvo trgovine i snabdevanja FNRJ", z dne 10. 1. 1948, v katerem glavni upravnik Adam Kamenica obvešča Glavno upravo za turizem LRS v Ljubljani, na katerih področjih turizma pričakujejo razvojna prizadevanja v skladu s konferenco.²⁰ Omenjena področja so: organizacija terenske turistične službe, notranja organizacija uprave, obravnavanje splošnega gostinstva, izročitev podjetij lokalnemu gospodarstvu in sindikatom, prevzem hotelov od drugih ustanov ter delovanje komisije za raziskavo turističnih področij. Pri prvem sklopu organizacije turistične službe je bil poudarek na dogovorih s predsedstvi vlad narodnih republik in ministrstev za komunalne zadeve o turističnem poslovanju ter prenos teh dogovorov na organe komunalnih zadev v narodnih odborih, posebno v turističnih mestih. Za notranjo organizacijo uprave je bila značilna izdelava pravilnikov o svoji organizaciji, pristojnostih ter administrativno-operativno vodstvo in nadzor nad poslovanjem podjetij v pristojnosti republiških uprav. Obravnavanje celotnega gostinstva po sklepu zvezne konference v letu 1947 je pomenilo zajeti gostinstvo v celoti (ne le turistična podjetja) z izjemo "menz i narodnih restorana". Naloga republiških uprav pa je bila zbrati vse podatke o tem gostinstvu. Pri prepustitvi podjetij v pristojnost lokalnega gospodarstva je bil poudarek na krepitvi vloge lokalnega gospodarstva, zato je bilo pričakovano, da podjetja lokalnega pomena, naj ne bi bila več pod operativnim vodstvom republiških uprav za turizem.²¹

Glede problematike hotelov, ki sta jih zavzeli Jugoslovanska vojska in administracija pa so zahtevali takojšen seznam objektov, kapacitet in uporabnikov - domnevam, da zaradi želje po hitrem ukrepanju.

Komisije za raziskavo turističnih območij naj bi raziskale možnosti graditve, obnove in uporabe posameznih predlogov in objektov za razne oblike turizma. V teh komisijah pa naj bi bili tudi predstavniki sindikata, narodnega zdravja, socialnega skrbstva, mladine in strokovnih ustanov. Druge obveznosti, ki jih je zvezna turistična konferenca v letu 1947 pričakovala od republiških turističnih uprav²²:

- raziskava možnosti ustanovitve gostinsko-turističnih šol ter organizacija tečajev za specializacije (MTP pa odgovoren za izobraževalne programe in kadrovske načrtovanje)

- gostinska podjetja naj bi zagotovila udeležence za izobraževalne programe (na osnovi odredbe "Zakona o učesnicima u privredi");

- republiške uprave naj bi priporočale podjetjem izvajanje delovnih in drugih načrtov in zagotavljanje sodelovanje sindikalnih podružnic;

- vsa podjetja bi morala spoštovati predpise o zaščiti dela, delovnega časa in plačil zaposlenih

- uprave bi morale navezati stike z organizacijami, ki pokrivajo otroška letovišča (pretresti vprašanja otroškega turizma);

- zagotavljati rezervacije za člane sindikata in drugih organizacij;

- navezati stik z lastniki zasebnih sob, kakšna dodatna oprema je potrebna za usposobitev zasebnega sektorja;

- prek republiških ministrstev (MTP) reševati oskrbo trgovin v turističnih mestih;

- glede cen, ki jih je zvezna glavna uprava za turizem sprejela od vseh republiških uprav, pa je bila zvezna uprava odgovorna za izdajo kalkulacij in analiz z vzporejanjem, iz česar se lahko sklepa na pripravo enotnih cen.

Uprava za turizem in gostinstvo LRS pod načelnikom Markom Ivanetičem je na vse sklepe zvezne konference iz leta 1947 odgovorila z dopisom 1. 3. 1948 glavni upravi za turizem FNRJ.²³ Iz poročila je mogoče razbrati, da so v Sloveniji načrtovali 26 turističnih odsekov oz. referatov pri okrajnih LO-jih ter pripravljali pravilnik o organizaciji te službe, prav tako pa tudi poslovnik za notranje poslovanje uprave za turizem LRS. Tu je tudi prvič omenjena ljubljanska Srednja šola za gostinstvo in turizem, za katero so ugotavljali pomanjkanje ustreznih prostorov. Uprava je takrat tudi obvestila, da je do marca 1948 že organizirala tri strokovne tečaje za vodilno osebje (ravnatelje, računovodje, ekonomice) gostinskih podjetij ter organizirala deset

¹⁸ KTG, a.e. 588, šk. 13.

¹⁹ Prav tam.

²⁰ KTG, a.e. 594, šk. 14.

²¹ Prav tam, pozneje se pojavi tudi pojem "podjetja republiškega

ali zveznega pomena".

²² Odredbe in uredbe zvezne vlade o vezanih cenah in zajamčeni preskrbi, KTG, a.e. 590, šk. 14.

²³ KTG, a.e. 590, šk. 14.

strokovnih gostinskih tečajev (Ljubljana, Bled, Rogaška Slatina, Prestranek) za vodilno, kvalificirano in polkvalificirano osebje. Tečaji so zajeli predvidoma 500 oseb.

"Elaborat za vse-državno turistično konferenco" daje pregled cen za gostinske storitve v letu 1947. Cenik je razdeljen na republiški sektor, državni sektor lokalnega pomena, gostišča združnega sektorja in zasebni sektor, za katerega pa poročilo navaja, da uprava za Slovenijo še nima natančnih podatkov, čeprav je le-ta v sezoni 1947 že konkuriral državnemu sektorju.²⁴ Omenjeni dokument podaja tudi splošno problematiko oblikovanja cen v povojnem obdobju ter oblikovanje popustov (25 odstotkov) za člane sindikata, pripadnike jugoslovanske vojske in policije. Prav tako elaborat govori o posebnih dogovorih z Direkcijo Putnik, Ljubljana pri organizaciji množičnih izletov in posebnih dogovorih o financiranju tega podjetja. Posebnost v tem obdobju je namreč bila, da so državna gostinska podjetja plačevala 1 din od vsake nočitve Putniku, ne glede na to, ali je bil pri tem posrednik ali ne. Statistični podatki za skupaj 17 hotelov in zdravilišč za obdobje 1. maj - 30. sep. 1947 kažejo, da je znašala skupna kvota vseh nočitev 270.365 din (po evidenci Putnika) oziroma 277.699 din (po statistični evidenci).²⁵

Sledijo priprave na **Zvezno turistično konferenco za leto 1948, ki je potekala od 31. 1. do 2. 2. 1949.**²⁶ Udeleženci tokratne zvezne konference iz Slovenije so bili: ing. Hugo Weiss (časni namestnik predsednika KTG), Majda Novak (načelnik personalnega oddelka KTG), Jožko Sottler (šef plana prometa KTG) in Tone Kodrič (poverjenik za turizem in gostinstvo pri MLO Ljubljana).²⁷ O vsebini zvezne konference, podobno kot za prejšnje govori slovensko delegacijsko **"Poročilo za zvezno turistično konferenco"** (odgovor na Okrožnico 22. 11. 1948).²⁸ Glavnina problematike tega poročila so nacionalizacijski postopki zasebnih gostinskih podjetij. Z nacionalizacijo so bila podjetja dodeljena KTG-ju oz. podjetjem, ki so bila pod operativno-upravnim vodstvom KTG-ja. Nacionalizacija na osnovi Zakona o nacionalizaciji 1946²⁹ (ki je začel veljati 5. 12. 1946) je zajela poleg zasebnih podjetij tudi "zadružna podjetja" (Zdravilišče Dolenjske toplice, Hotel Evropa Celje, Dom v Planici - podjetje v lasti Fiskulturne zveze Slovenije). Komite je opozarjal tudi na napake pri popisu in oceni vrednosti premičnega in nepre-

mičnega premoženja, ki so ga izvajali delegati PV LRS,³⁰ zato so nastajale na področju turizma in gostinstva nejasnosti. To je bil razlog za predlog revizije ceni vsega premoženja. Tako je KTG ob pomoči sodnih komisij spet popisoval nacionalizirana podjetja, ker so le celovita državna podjetja lahko začela s poslovanjem. V prvi nacionalizaciji (5. 12. 1946) ter v drugi nacionalizaciji (april 1948) je bilo nacionaliziranih 1136 podjetij, med katerimi je bilo okrog tri četrtine industrijskih podjetij oziroma 839 ali 73,8 odstotka industrijskih podjetij.³¹ To pomeni, da je bil v preostalih 26,3 odstotka neindustrijskih podjetij ter podjetij storitvene dejavnosti vključen tudi nacionaliziran sektor turizma (v glavnini hotelskih in gostinskih objektov). V omenjenem poročilu za konferenco so naštetja na novo ustanovljena gostinska podjetja republiškega pomena: Dom pod Prisojnikom, Hotel Triglav v Sežani, Hotel Kanin Bovec, Savinjski dom v Sv. Pavlu pri Preboldu in Zdravilišče Kotuljska slatina - Kotlje pri Guštanju. Prvič je bil v poročilu omenjen tudi osnutek za ustanovitev podjetja "Prirodne znamenitosti" s sedežem v Postojni, ob čemer so že takrat uvideli težave z "razmejitev kompetenc za kraške jame in prirodne parke z Zavodom za varstvo in zaščito kulturnih spomenikov in naravnih parkov ter Ministrstvom za gozdarstvo".³² Prav tako se v tem dokumentu prvič omenja Servis za gostinstvo LRS, ki naj bi prešel v zvezno pristojnost, pod Zvezno upravo za servise (ne pa v pristojnost KTG-ja). Omenjena je bila pobuda za izdajo uredbe o ustanovitvi Komiteja za turizem in gostinstvo pri Vladi LRS (ustanovljen 20. 8. 1948) ter uredbe o ustanovitvi Glavne direkcije za gostinstvo LRS (ustanovljena 20. 5. 1949). V omenjenem Poročilu opisuje KTG problematiko, s katero se je ukvarjal v letu 1948: tako so prevzeli obrtno-pravne posle Ministrstvu za trgovino in preskrbo LRS in reševali pritožbe na 2. stopnji proti odvzemu obrtnih dovoljenj gostinskim podjetjem (skupno 156 pritožb). Nadalje so ugotavljali stanje referatov za turizem in gostinstvo pri OLO-jih in sestavili seznam zasebnih gostišč "republiškega pomena", ki bi jih lahko nacionalizirali. V letu 1948 so izvedli likvidacijo Stavbinske in hotelske družbe Union v Ljubljani, ki je bila lastnica "republiškega hotela Union". V letu 1948 so, po podatkih poročila za zvezno konferenco 1948, izločili iz uprave blejskih turističnih podjetij štiri vile (Partizanko, Vrbo, Rožnik, Gaj), ki so jih dobili v upravo drugi

²⁴ KTG, a.e. 593, š.k. 14.

²⁵ Prav tam.

²⁶ KTG, a.e. 593, š.k. 14.

²⁷ Dopis dne 19. 1. 1949 za Komitet za turizam i ugostiteljstvo pri Vladi FNRJ o sestavi delegacije LR Slovenije za zvezno turistično konferenco 31. 1 - 1. 2. 1949, KTG, a.e. 594, š.k. 14.

²⁸ KTG, a.e. 700, š.k. 17.

²⁹ Ur. L. FLRJ, št. 98/1946, Zakon o nacionalizaciji zasebnih gospodarskih podjetij.

³⁰ Delegate nacionaliziranih podjetij je imenovala PV LRS za postopke nacionalizacije (za posamezna turistična podjetja), ko je bilo premoženje izročeno v upravo državnemu gospodarskemu podjetju, je bi delegat razrešen svoje funkcije. KTG, a.e. 700, š.k. 17.

³¹ Jože Princič: Viri za nacionalizacijo industrijskih podjetij v Sloveniji po drugi svetovni vojni, VIRI, št. 5, Ljubljana, 1992, str. 8.

³² KTG, a.e. 700, š.k. 17.

državni forumi (domnevno za svojo uporabo). O usodi vil na Bledu je mogoče razbrati tudi iz drugih dokumentov fonda, kjer poročajo o različnih poslih, ki so se izvajali z vilami, kot na primer zamenjave za hiše v Ljubljani,³³ zaplembe (vila Radovna Bled³⁴), nacionalizacije (vila Nada Bled) ter prevzemi vil v upravo Predsedstva Vlade LRS (vila Zlatorog in vila Rog, Bled)³⁵, prav tako pa so nekateri objekti na Bledu prešli v upravo Ministrstva za notranje zadeve LRS.³⁶ Zaradi posebne koncentracije predvojne turistične dejavnosti na Bledu pa je bil izdelan po vojni tudi seznam vseh nepremičnin na Bledu (fizičnih oseb), za katere se je preverjalo, ali sodijo v "narodno imovino".³⁷

Ker v letu 1948 še ni bila izvedena nacionalizacija hotelov in podjetij, se je Komite pogajal z zasebnimi lastniki za nakup ali najem teh objektov: Hotel Slon Ljubljana, Kavarna Astorija Maribor, Hotel Astorija Bled, Dom v Planici, Zdravilišče Dolenjske toplice, Hotel Evropa Celje, Hotel Orel Maribor, Penzion Zainer v Sv. Pavlu pri Preboldu. Prav tako so se ukvarjali s problematiko zemljišč (vknjižba upravnih organov na nepremičnine) in predvsem vrnitve zemljišč, odvzetih z agrarno reformo, republiškim podjetjem, posebno zdraviliščem (Dolenjske toplice, Rogaška slatina ter Radenska slatina). Sprožili so tudi vprašanje preživnine nekdanjim lastnikom nacionaliziranih gostinskih podjetij. Ukvarjali so se s problematiko likvidacije terjatev (upniki in dolžniki nacionaliziranih gostinskih podjetij) do splošnega ljudskega premoženja, pridobljenega z zaplembo ali nacionalizacijo, Ministrstvo za finance LRS pa je ustanovilo poseben fond za izplačilo terjatev. Obširno je bilo tudi vprašanje vrnitve inventarja iz "splošnega ljudskega premoženja" v upravo državnih podjetij in vrnitve gotovine, najdene pri zasebnih lastnikih turističnih podjetij ob postopkih nacionalizacije (gotovine, ki so jo delegati za nacionalizacijo velikokrat odtujili). Redno so reševali tudi postopke likvidacije zasebnih gostinskih podjetij, tako je ohranjen zapisnik likvidatorjev "Hotela Park družbe z omejeno zavezo na Bledu", 29. 7. 1948.³⁸ V poročilu za zvezno konferenco 1948 so omenjena tudi pogajanja za Rimske toplice z vojaško sanitetno upravo JA; ta ga ni hotela izročiti civilni upravi. V letu 1948 je komite posredoval navodila podjetjem za registracijo pri Ministrstvu za finance LRS. Poleg tega so si prizadevali, da komite iz republiške uprave gostinskih objektov ne bi izročal izključno po direktivah zveznega Komite-ja za turizam i ugostiteljstvo Vlade FNRJ

in po sklepu zvezne konference 1947, pač pa so skušali tudi sami vplivati na končne rešitve.

Že leta 1948 so v omenjenem poročilu razmišljali, kako bi iz opuščenih vojaških objektov na Primorskem ustanovili nova podjetja (vojašnica Log pri Trenti, objekti pod Bogatinom, "visokogorska zgradba pod Triglavom 2500 m" - domnevno današnji Dom na Kredarici ter turistične postojanke pod Snežnikom). Avtor opisanega poročila, dr. Franjo Dolinšek (pravni referent komiteja), je podrobno opisal tudi pomanjkljivosti delovanja pravne službe KTG ter kakšni pravilniki, odločbe in uredbe so bili v tistem trenutku še potrebni.³⁹ Prav tako poudarja nujnost pregleda ustanovnih odločb lokalnih gostinskih podjetij državnega, združenega ali zasebnega sektorja ter njihovo skladnost z Zakonom o gospodarski petletki. Izražali pa so tudi nujnost uredbe za razmejitev pristojnosti med MTP in KTG glede nadzora nad poslovanjem "delavsko-uslužbenskih restavracij".

Planiranje turističnega poslovanja za leto 1948 se je izvajalo hierarhično z odločbo zvezne planske komisije, ki je osnovne kalkulacije načrta posredovala na "Ministarstvo trgovine i snabdevanja FNRJ", le-ta pa je obvestil 16. 1. 1948 Upravo za turizem pri MTP LRS. Plan turizma za LR Slovenijo je zajemal naslednje podatke: a) prenočitvene zmogljivosti v državnem sektorju (3,735 postelj), b) struktura turistov (domačih 199, tujih 7) in c) obseg turističnega prometa (št. nočitev 1390, v tisočih).⁴⁰ Ker je omenjeni načrt nastal na podlagi predloga glavnih uprav za turizem in gostinstvo posameznih republik, je zelo verjetno odsev poročila prometa za leto 1947, kar kažejo tudi natančne, ne pa zaokrožene številke.

Za Tretjo redno vsedrjavno turistično konferenco v Beogradu 31. 1. - 2. 2. 1949 imamo nekoliko več dokumentacije.⁴¹ Poročilo slovenskih državnih organov za tretjo redno konferenco ima naslov "Turizem leta 1948 v LRS".⁴² Poročilo daje številčni pregled konec leta 1948: tri slatinska zdravilišča (Rogaška slatina, Radenska slatina, Kotuljska slatina), sedem topliških zdravilišč (Dolenjske, Dobrnske, Laško, Rimske, Medijske, Čateške), okrog 100 planinsko-klimatskih krajev prek 500 m nadmorske višine, 57 planinskih postojank, 20 zimskošportnih središč ter gostinska mreža, ki je zajemala vsa gostišča v

³³ KTG, a.e. 742, šk. 19.

³⁴ KTG, a.e. 750, šk. 19.

³⁵ KTG, a.e. 711, šk. 17.

³⁶ KTG, a.e. 710, šk. 17 in a.e. 712, šk. 17.

³⁷ KTG, a.e. 710, šk. 17.

³⁸ KTG, a.e. 693, šk. 17.

³⁹ Čeprav dr. F. Dolinšek v pregledu predpisov s področja turizma in gostinstva našteva kar 39 uredb, navodil in odločb, objavljenih v Uradnem listu LRS in Uradnem listu FNRJ samo za obdobje od leta 1945 do 1948. (KTG, a.e. 703, šk. 17). Dr. Dolinšek je tudi poudaril, da turistično gospodarstvo v letu 1948, razen Zakona o gospodarski petletki, ni imelo nobenih drugih pravnih osnov za delo in je bilo zato organizacijsko delo težavno (KTG, a.e. 523, šk. 12).

⁴⁰ KTG, a.e. 614, šk. 14.

⁴¹ KTG, a.e. 522 in 523, šk. 12.

⁴² KTG, a.e. 523, šk. 12.

LRS - 3884, od tega je imel zasebni sektor zmogljivost 3030 postelj. Poročilo razdeli ozemlje LR Slovenije na šest turističnih območij: Gorenjsko s središčem Ljubljano, Celjsko, Mariborsko, panonsko območje s središčem v Ljutomeru, na Dolenjsko s središčem v Novem mestu in Primorsko s turistično-prometnim središčem Postojna. Poročilo povzame delo uprave oz. komiteja za turizem od februarja 1947 dalje, to opiše v obširnih 92-ih točkah (tisk obdela posebej). Menim, da so pomembnejše tele:

- organizacija prireditve "turistični dan 1948" po vsej Sloveniji;
- začetek izdajanja turistične in reliefne karte Slovenije (merilo 1: 300.000) in zbiranje starih kartografskih znakov;
- prizadevanje za odpravo trošarine za bivanje tujcev;
- načrtno razporejanje invalidov, socialnih zavarovancev, sindikalistov;
- ustanavljanje republiškega Turističnega sveta in okrajnih TS;
- vključitev tudi Slovenskega primorja v realizacijo plana turizma od 1. 1. 1947 (plan republiških gostinskih podjetij za leto 1948 realiziran do 29. nov. 1948);
- organiziranje regionalnih turističnih konferenc za leto 1947 in za leto 1948;
- izdajanje navodil za kalkulacijo prodajne cene storitev vsem OLO-jem ter izračunavanje narodnega dohodka za leto 1947 za republiško gostinstvo;
- oblikovanje osnutka za ustanovitev podjetja "Kraške jame Slovenije";
- predelava sistema statistike za republiško gostinstvo za leto 1949 in navodil za vodenje statistike tudi za OLO-je;
- prevzem obveznosti KTG-ja za oskrbo z živili in industrijskimi izdelki poleg republiških podjetij tudi za vse preostalo gostinstvo, v letu 1948 (razen menz, DÜR-ov in planinskih postojank) - nadzor planskih kontingentov v okviru plana gostinske mreže in kapitalne izgradnje: sestava gostinske kartoteke in seznama nerabljenih gostinskih objektov;
- organiziranje tečaja za 40 članov komisij za kategorizacijo gostišč. Šestnajst komisij na terenu je popisalo 4500 podjetij s 6000 osnovnimi obrati, izdanih je bilo 4000 odločb o kategorizaciji;
- oblikovanje mreže družbenih obratov (neakumulativnega gostinstva);
- izdelava investicijskega načrta republiškega gostinstva 1949;
- veljavnost večine določil za gostinsko področje (zaposleni, nevidni lom, nagrajevanje, norme porabe blaga, popust pri aranžmajih, pravila za točenje pijač, oskrba gostinskih podjetij);
- urejanje internih zadev: knjižnica in vzgoja kadrov;
- obširna prizadevanja na področju propagande (tisk, radio, kino, foto, prireditve, razstave,

informacijska služba in rezervacije).

Seveda, so za obdobje do leta 1949 opozarjali tudi na številne operativne težave, s katerimi so se srečevali. Tako na ravni OLO-jev in KLO-jev ni bilo v letu 1948 predvidenih skoraj nobenih proračunskih kreditov, podobno se je zgodilo tudi v predlogu za proračun leta 1949. Organi za turizem in gostinstvo so se pri OLO-jih ustanavljali šele v prehodu 1948/49, ker "turizem ideološko ni bil, ali je bil nepravilno tolmačen in široke množice zato zanj niso imele potrebnega razumevanja".⁴³ Kategorizacija gostišč, postavljena v začetku 1947, ni bila izpeljana. Neuspešnost dela pa so razlagali v dejstvu, da OLO-ji "niso iskali v zadostni meri podpore v širokih množicah ali vsaj v turistični javnosti".⁴⁴

Regionalne turistične konference

Regionalne turistične konference so bile organizirane konec leta 1947 in konec leta 1948.

Regionalne turistične konference v letu 1947 so potekale v teh regijah:

- v **Ljubljani v prostorih Hotela Union dne 16. 10. 1947** za okraje: Okrajni LO Ljubljana-okolica, Mestni LO Ljubljana, Okrajni LO Grosuplje, Okrajni LO Jesenice, Okrajni LO Kranj, Okrajni LO Kamnik, Okrajni LO Škofja Loka;⁴⁵

- v **Novem mestu v dvorani okrožnega sodišča, 20. 10. 1947**, za Okrajni LO Črnomelj, Okrajni LO Trebnje, Okrajni LO Novo mesto, Okrajni LO Kočevje, Okrajni LO Krško;⁴⁶

- v **Mariboru v prostorih Okrajnega odbora OF Maribor, 23. 10. 1947**, za Mestni LO Maribor, Okrajni LO Maribor-okolica, Okrajni LO Lendava, Okrajni LO Prevalje, Okrajni LO Radgona, Okrajni LO Ljutomer, Okrajni LO M. Sobota, Okrajni LO Ptuj, Okrajni LO Slovenska Bistrica;⁴⁷

- v **Postojni v prostorih Jamske restavracije 25. 10. 1947**, za Okrajni LO Tolmin, Okrajni LO Idrija, Okrajni LO Postojna, Okrajni LO Ilirska Bistrica, Okrajni LO Rakek, Okrajni LO Gorica, Okrajni LO Sežana;⁴⁸

- v **Celju v prostorih Hotela Evropa 27. 10. 1947**, za Mestni LO Celje, Okrajni LO Slovenske Konjice, Okrajni LO Mozirje, Okrajni LO Šmarje pri Jelšah, Okrajni LO Trbovlje.⁴⁹

Vsaka regionalna konferenca zajema poročila vseh okrajnih LO-jev, ki so delovali na posameznih regijah in so zato lokalno obravnavali stanje turističnih objektov ter možnosti za nadaljnji razvoj. Vsem regionalnim konferencam za leto 1947 je predsedoval Jožko Sottler - šef plana tu-

⁴³ Prav tam, poročilo str. 1.

⁴⁴ Prav tam, poročilo str. 3.

⁴⁵ KTG, a.e. 1, šk. 1.

⁴⁶ KTG, a.e. 3, šk. 1.

⁴⁷ KTG, a.e. 5, šk. 1.

⁴⁸ KTG, a.e. 4, šk. 1.

⁴⁹ KTG, a.e. 2, šk. 1.

rističnega prometa pri Upravi za turizem in gostinstvo LRS, kar kaže tudi na plansko usmeritev vsebine prvih turističnih konferenc. Pri izvedbi konferenc je imelo pomembno vlogo tudi Turistično društvo Slovenije (TDS), katerega delo sta podpirala Uprava za turizem in gostinstvo LRS in Komite za turizem in gostinstvo Vlade LRS. V pripravah na turistično konferenco leta 1948 je TDS izpostavil, da je težišče dela društva in njegovih podružnic "na olepševanju turističnih krajev".⁵⁰ Od komiteja pa so pričakovali predvsem "moralno zaslombo in materialno pomoč".

Regionalne turistične konference za leto 1948 so potekale od 16. 11 do 3. 12. 1948 v Ljubljani, Mariboru, Celju, Radenski Slatini, Novem mestu in Postojni. V sklepih vseh regionalnih konferenc za leto 1948 je razviden splošen odnos do turizma v tem obdobju ter razumevanja njegove namembnosti v socialistični družbeni ureditvi: "... ugotavljajo, da je turizem celotnega področja LRS važen činitelj v ljudski dejavnosti. Niso tu posredi samo gospodarski, kulturni in politični momenti; namen nuditi delovnemu človeku zasluženi odmor, utrjevanje njegovega zdravja, sploh telesno in umsko sprostitev, daje novemu socialističnemu turizmu njegovo pravo vsebino in zato še posebno vlogo in pomen".⁵¹

Posamezne regionalne konference so obravnavale problematiko, ki je bila značilna za določeno območje, in sicer s povsem konkretnimi problemi posameznih krajev, voznih povezav, varstvo spomenikov ipd.

Zaključki vseh regionalnih konferenc za leto 1948, dne 8. 12. 1948 zajemajo kar 37 točk,⁵² ki opozarjajo ne samo na potrebo po izgradnji in posodobitvi turističnih krajev, pač pa tudi po oblikovanju regulativne osnove za prednostno pomembnejše turistične kraje. Opozarjali so na specifično problematiko vključitve Slovenskega primorja, ki je prešel v LRS, na izkoriščanje kulturnozgodovinskih in naravnih znamenitosti v turistične namene, na označbo vseh pomembnejših krajev iz NOB, na preprečevanje industrijskega onesnaževanja rek (zlasti Save), na izboljšavo prometnih in voznih povezav, na okrepitev ljubljanske filiale Putnik za izvajanje "množičnega turizma", na omejevanje konzuma alkoholnih pijač,⁵³ na ustanovitev turističnih svetov pri okrajnih LO, na načrtovanje izletov s Putnikom in turističnimi društvi in na podpiranje izletniškega turizma ob koncu tedna in tudi ponudbo zabave. V sklepih konferenc so nadalje naštevati, da je treba turizem bolj propagirati tudi delovnim ljudem, da

je novemu turizmu potreben študij in znanstvenokritična obravnava, vzgoja strokovnega kadra in tudi prevzgoja širokih množic⁵⁴ ter izboljšava informacijske službe za turiste itd.

Regionalne konference so dale tudi nekaj statističnih podatkov o večanju številu gostov v prvih letih:⁵⁵

	1946	1947	1948 (do septembra)
število gostov	160.643	215.207	180.243
število nočitev	638.082	1.137.290	991.402

Izračunano povprečje za obdobje pred drugo svetovno vojno, med leti 1932-1940, kaže:⁵⁶

število gostov 181.237 (tujih: 46.432, domačih: 134.805)

število nočitev 921.048 (tujih: 239.356, domačih: 681.692)

Ta primerjava kaže, da glede na predvojno raven turizma tudi povojni turizem (vsaj v številkah) ne more biti zanemarljiv, ker že z letom 1947 presežejo nekajletno predvojno povprečje, tako v številu gostov kot v številu nočitev. Z letom 1947 dosežejo celo maksimalen turistični promet iz leta 1938 (v številu gostov: 214.073 in v številu nočitev: 1.136.022). Bistven je po vojni predvsem osip tujih gostov, ki so pred vojno dosegli povprečje 46.432 gostov, maksimalno pa leta 1938 s 62.946 tujimi gosti. Po drugi svetovni vojni pa v letu 1946 le s 3.134 tujimi gosti in leta 1947 s 6.478 gosti. **Tuji gostje so v predvojnem obdobju predstavljali okrog eno četrtno vsega turističnega prometa v slovenskem prostoru,** neposredno po vojni pa le 3 odstotke za leto 1947 in 1,9 odstotka za leto 1946, kar je tudi povsem razumljivo. Zelo slikovit je tudi podatek o letnem dohodku, izračunanem za obdobje pred drugo svetovno vojno: letno je bil obisk vseh gostov okrog 200.000, povprečna doba bivanja 5 dni, kar znese 1 milj. nočitev, povprečna poraba gosta je bila 100 din na dan (nastanitev, hrana, potni stroški, osebna poraba), kar znese letni dohodek 100 milj. din v Sloveniji.⁵⁷

Dne 1. oktobra 1949 je gostinska mreža zajela 50 hotelov, 759 prenočišč, 45 restavracij, 2858 gostiln, 83 bifejev, 84 kavarn-slaščičarn in 5 barov. Prenositvene zmogljivosti so bile v državnem sektorju 10.427 postelj, v zasebnem sektorju 821 postelj, kar je skupno 11.248 postelj.⁵⁸ Od tega je bila vsaka postelja zasedena povprečno samo 100 dni v letu, povprečen gost pa je bival okoli 5 dni (v zdraviliščih 10 dni). Največ turističnega prometa je bilo v poletni sezoni, kjer

⁵⁰ KTG, a.e. 694, šk. 17.

⁵¹ KTG, a.e. 693, šk. 17.

⁵² Prav tam.

⁵³ KTG, prav tam, slikovito se izrazijo glede konzuma alkohola na dopustu: "Vsakdo naj bi dobil pripadajočo merico. Interesi skupnosti seveda izključujejo prekomerno uživanje ali celo pijačevanje in bi bilo zoper kršilce - konzumente kakor za gostince - uporabiti kazenske sankcije".

⁵⁴ Da se izboljša tudi odnos podeželskega prebivalstva do turistov.

⁵⁵ Iz uvodnega nagovora na eni od konferenc v letu 1948, KTG, a.e. 694, šk. 17.

⁵⁶ KTG, a.e. 589, šk. 13.

⁵⁷ KTG, a.e. 615, šk. 14, Elaborat k proračunu stvarnih izdatkov za pospeševanje turizma v letu 1946 (MTP; Uprava za turizem).

⁵⁸ KTG, a.e. 694, šk. 17.

pa je bila prenočitvena zmogljivost daleč premajhna. Poleg rekreativnega in zdravstvenega turizma so se rodile tudi ideje za mladinski turizem (spoznavanja domovine, kulture, taborjenja, vzgojni pomen - po vzoru Rusije). Že konec leta 1948 so razmišljali o tem, da bo mototurizem naraščal posebno z odprtjem meja ter z začetkom mednarodnih turističnih tokov.

O nadaljevanju letnih republiških regionalnih turističnih konferenc za leto 1949 in 1950 v fondu Komiteja za turizem in gostinstvo Vlade LRS ni podatkov.

ZAKLJUČEK

Organizacija zveznih in republiških regionalnih turističnih konferenc je bila značilnost povojnega obdobja, kajti iz organizacijskega vidika je bila to nujnost za razvoj turistične dejavnosti. Čeprav na centralističen način, so lahko snovalci turizma vzpostavili in dopolnjevali sistem, ki je lahko služil potrebam turizma, tako na državno-administrativni kot tudi na regionalno-lokalni ravni. Seveda je bil poučilen prvega turističnega obdobja 1946-1950 v delavsko-množičnem turizmu, ki se je skladal s socialistično politiko "delovnega človeka, potrebnega odmora". Tako da šele poznejše obdobje pripelje do take stopnje razvoja, da so v socialističnem gospodarstvu pričeli razmišljati tudi o turizmu kot o gospodarski panogi, ki ima lahko pomemben delež v narodnem dohodku. Vsekakor pa so tudi same turistične konference in začetno obdobje organiziranja turizma tisti temelji, ki so omogočili poznejši hitrejši razvoj domačega in tujega turizma v slovenskem in jugoslovanskem prostoru v 60-ih in 70-ih letih.

VIRI IN LITERATURA:

- Arhiv Republike Slovenije, Fond Komiteja za turizem in gostinstvo Vlade LRS, AS: 278.
- Brane Kozina, Republiški upravni organi v LRS od 1945 do 1953, Ljubljana, 1996.
- Natalija Glažar, Turizem kot gospodarska panoga v fondih uprave po letu 1945, Zbornik XVII. Posvetovanje Arhivskega društva Slovenije, Koper, okt. 1996.
- Natalija Glažar, Razvoj turizma v Sloveniji - ali kaj najdemo v fondu Komiteja za turizem in gostinstvo Vlade LRS, ARHIVI, XIX, št. 1-2, 1996.
- Jože Prinčič, Slovenska industrija v jugoslovanskem primežu 1945-1956, Novo mesto 1992.
- Jože Prinčič, Viri za nacionalizacijo industrijskih podjetij v Sloveniji po 2. svetovni vojni, VIRI, št. 5, Ljubljana 1992.
- Božo Repe, Turizma ni mogoče zavreti, čeprav bi ga prepovedali z zakonom, 28. zborovanje Slovenskih zgodovinarjev, Zbornik Razvoj

turizma v Sloveniji, Bled, 26. - 28. 9. 1996. mag. Vekoslav Seršen, 90 let Turistične zveze Slovenije, Lipov list, jubilejna številka, september 1995.

Zgodovina Slovencev, Cankarjeva založba, Ljubljana 1979.

SUMMARY

SLOVENE AND YUGOSLAV CONFERENCES ON TOURISM

One main characteristics of the field of tourism in the post-war period was the organising of conferences on tourism on the Yugoslav federal level and on the level of the republics or regions. At the time, they were probably a necessity in the development of tourism. The first period of tourism from 1946 to 1950 was characterised by working-class mass tourism, which was entirely in keeping with the socialist policy of "a working man is entitled to a break". The first ideas of tourism as an economical branch which could play an important part in the production of public revenues appeared in Slovenia and Yugoslavia much later (in the 1960s and 1970s).

Federal conferences on tourism were always organised in Belgrade in the years 1946, 1947 and 1949. There were three regular federal conferences (1946, 1947, 1949) and one extraordinary conference (1947). The first Federal Conference on Tourism was held from the 15th to 20th November, 1946, while the extraordinary conference took place from the 13th to 15th March, 1947; the second conference from the 9th to 11th December, 1947, and the third conference from the 31st January to 2nd February, 1949 (it was held for the year 1948). Very often the documents and data in the fond of the Committee for Tourism and Catering of the Government of the People's Republic of Slovenia are not completely preserved but are fragmented. The regional conferences in Slovenia were first held in 1947; i.e. from the 16th to 27th October 1947 in Ljubljana, Postojna, Novo Mesto, Maribor and Celje. In 1948, these were followed by regional conferences on tourism held in Ljubljana, Maribor, Celje, Radenska Slatina, Novo Mesto and Postojna from 16th November to 3rd December, 1948. The fond of the Committee for Tourism and Catering of the Government of the People's Republic of Slovenia does not keep any reports on the regional conferences for the following period, from 1949 to 1950. Special reports from regional conferences also offer a lot of statistical data on the state of tourism facilities (i.e. accommodation) in Slovenia in comparison to the pre-war period, and on the annual income of the tourism sector. Although this was carried out in a very centralistic way, the conferences nonetheless provided the managers of the tourism industry with the means to establish and supplement a system which served the needs of tourism at the time on the national-administrative level as well as the regional and local level. The author concludes that one can safely state that the Conferences on Tourism were the foundations which later enabled a more rapid development of domestic and foreign tourism in Slovenia and Yugoslavia.